

MAGYAR KURIR

Indúlt Bétsből, Pénteken December' 5-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Szent Ilona.

Ezen szigeten Oktober' 21-dikén estvéli 10 órakor néhány versbéli földrengek éreztettek, 's két minutumokig tartottak. A' földnek ingása oly kemény volt, hogy a' szokákban holmi portékák földre estek. A' Kormányozónál éppen ekkor nagy vendégeskedés lévén a' vendégek ijedtelben haza futottak. *Longwoodban* is éreztetett ezen ingás, 's *Bonaparte* ki akart futni a' házából, de nem engedte a' Strázsa (éjtzaka lévén). Még az öbölben vasmatkán álló Admirális hajón is lehetett érezni az ingást. A' városban lévő harangok oly nagyon kolompoztak ezen ingás miatt, hogy messze lehetett hallani.

Török Birodalom.

A' Frantzia újságlevelekben *Petrásból* (Moreában) oly tudósítást közlenek Sept. 8-dikáról, melyben még sokkal rettenetesebb föld ingásról van szó. A' dolgot Augustus 23-dikán történt, a' midőn reggeli 8 órakor a' tenger' partján *Vostillánál*, elébb nagy zúgás hallattatván, azt rettenetes földingás követte, a' melly valami másfél minutumig tartott, 's ugyan akkor a' tenger' vize az öblöt nagy hirtelenséggel úgy elhagyta, hogy a' hajók, mellyek ott vasmatkákon állottak, a' szárazon maradtak: de a' melly víz oda ismét nagy hirtelenséggel és oly feldagadással vagy duzzadással visszahant, hogy a' partot 13 lábnyomnyi magasságra felyjul haladta, 's a' környé-

ket nagy darab helyen elborította. Az öblöt itt *Vostillánál* egy fok vagy oly hegy formálta, melly a' tengerbe messzire benyomult; ez a' hegy, most, minnekutánna belölte szörnyü vastag füst tekeredett volna ki, a' tengerbe, melly itt igen mély, belé sülyedett. A' város, melyben 800 házak 's néhány Töröktemplomok találtattak, tsaknem egészen oda lett; a' lakosok közzül 65-töt temetett maga alá. Négy faluk, mellyek *Vostilla* városától nem messze estek, hasonlóképpen semmivé lettek. Az első nagy rengés után 8 napokig éreztettek a' földnek gyengébb megrázkodásai. *Vostilla* körül félórányi távolságra valamisárgálló víz által elborítatva maradtott a' föld' színe.

Spanyol Ország.

Milans az a' Spanyol Generális ki a' *Lacy* öszszeesküvésének részese lévén oly szerentsés volt, hogy magát a' Katalóniai hegyek között úgy el tudta rejteni, hogy azólta sohol meg nem találtatott, az Anglus újságok szerént nem régen *Gibraltárnál* megmútatta magát, de nem engedte meg néki a' Kormányozó hogy oda kiszállhasson, melyre nézve ő egy éppen ott lévő Amerikai hajóra ülén, útját Északi Amerikába vette.

Azt jegyzik meg ugyan ezen Anglus levelek Spanyolországnak tengeri erejéről, hogy néki 1796-ban 72 lineahajója volt, most 20 van, 's ezek közzül is tsak az a' 64 ágyus van felkészülve *Kadikshan*, melynek neve *Asia*. — A' mi az ő szá-

razi erejét illeti, ennek a' mostani plánum szerént 50,000 gyalog, és 10,000 lovas 's égyüző katonákból kell állani. Legfelsőbb fizetés az armádánál 40,000 Real, (mellyet 4400 Rénusi forintokra lehet tenni).

Az utóbbi revolúziós időkből nagyon esmeretes Generális *Miranda* felől, ki nek hova léte sokáig nem tudatott, már most tudva van, hogy fogházban halt meg, de természeti halállal.

Nem rég' irtuk, hogy a' Spanyol seregeknek Andalusia tartományából Extramadurába lett általszállittatása némelly újságlevelek szerént azért történt volna, hogy Andalusia nagyon elszegényedett. Most azt írja a' Londoni Morning Chronicle, hogy ezen indító okhoz egyebek közt az is oda járult, hogy az Andalusiai lakosok nagyon békétlenkedvén veszedelmesnek tartatott lenni hogy oroszszülizetett seregek köztök kvártélyozzanak.

Kadiksból írják, hogy ott nem kevés nyúghotatlankodást kezdett okozni a' kereskedőknek az, hogy egy zo hajókból álló csoportból, melly Havannából Sabina nevű fregátnak oltalmazása alatt evezett Kadiks felé, a' fregáttal egygyütt csak két terhes hajók érkeztek meg Kadiksba. Gyanakodnak, hogy talám az Amériikai Insurgens prédáló hajok tsipték el a' többit, mellyek még most is nyüzsgenek a' tengeren. — Egy *Limából* jövő terhes hajót, a' melly 200,000 Piastereken kívül minden féle drága portékákat, a' *Kadixsi* kikötőhelynek csak a' torkán kívül kapott el egy ilyen Insurgens prrdáló hajó, mellyet már gyakran lattak ott olálkodni.

Afriakai Tolvajstalusok.

Algiriából ilyen tudósítás érkezett a' múlt Oktober' 5-dikéről Hamburgba. —

„Az a' Hamburgi *Reiherstieg* nevű hajó, mellyet az új *Dey*, *Aly*, mint ajándékot az Anglus Konzúlnak által adott

vagy kiadott, Sept. 28-dikán Anglus zászlókkal elevezett az Algiriái kikötőhelyből: de fájdalom, magával viszi a' pestist is, mert már két emberek meghaltak rajta ezen nyavalyában.

„Az Oroszok, kik a' Portugallus partok mellett azon Algiriái ragadozók által elfogatott Orosz hajón fogságra estek, melynek Kapitánya *Schukman* a' Törököket megtámadván 's megöldökölvén, a' tengerbe hányta, most itt az Algiriái partokon nagyon sovány eleség mellett kéntelenítettnek dolgozni; 's mint rabszolgákkal éppen úgy bannak véleek, ezt az égygyet kivévén, hogy nintsenek lántzon. Egynekegynek elbotsátásáért 1000 Piastereket kérnek. — (Itt nem azokról az Oroszokról mondatik, hogy raboskodnak, kik a' tizenegy Törököket a' tengerbe hányták, hanem úgy kell a' dolgot érteni, hogy elvévén az Algiriái tolvajok az Orosz hajót, az ezen volt emberek közzül a' többit által vitték a' magok hajójára, tsak *Schukmant* hagyták az Orosz hajón öt Orosz hajóslegényekkel, 11 Törököknek őrizete alatt. Azok, kiket a' magok hajóikra által tettek, mint foglyokat épségben elvitték Algiriába, 's most ezek szenvednek ott).

Frantzia Ország.

Mint a' Pairek' kamarájának a' Királyhoz intézett megköszönő irását méltónak tartottuk, úgy a' Követek' kamarájának hasonló irását is, mellyet annak mostani Elölülője *De-serre*, a' Király előtt, a' trónusos szobában, Nov. 18-dikán estve felolvasott, méltónak tartjuk ide iktatni: —

„Király! a' Felséged hűséges alattvalói a' Departamentek' követei, a' trónus' elejébe hozzák tiszleletjeknek és szeretetjeknek hódolását. Király! mi azon inségek által, mellyek hazánkat szomorítják, általjáratatva jövünk Felséged' elejébe; köszönjük azon vigasztalás' és reménség' szavait, mellyeket a' Felséged' szájából kijöni hallottunk. Hoszszas hada-

kozások által okoztatott elszegényülésünket, kétszeri ellenséges beütésnek szerentséltlen következéseit, adózási terheltetésünket, vidékeinknek elfoglaltatva való tartatását, a' kegyetlen szükség is terhesítette. A' legtermékenyebb vidékeken szörnyű inségeket szenvedtek a' Felséged népei. Ezen veszedelmes környülállások szép tselekedetnek lettek eszközöi mind a' közönségben mind pedig magános emberek között. Az Országlószék a' Státus igaz: gazdaskodásbeli principiumai mellett hűségesen megmaradván, fenntartotta az eleséggel való kereskedésbeli szabadságot; 's mindenütt segedelmet nyújtott, a' hol a' szükség fényezetődött. A' Felséged és Királyi familiája' adakozósága, 's a' polgárok jótéteményeik azonnal megsikeresedtek. Az olyan inségek, melyeken segíteni lehetetlen vala, hámulásra méltó elszánással szenvedtettek; és haszintén némelly helyeken a' türedelem nem vehetett is erőt az inségeken, tsal ugyan az előjáróknak állhatatos magaviselete 's a' közönséges erőnek hamarjában lett használása, nem soká helyreállította a' kevés szempillantatokig megzavartatott tsendességet. A' nemzeti lélek ereje nevedésre kapott a' próbák által, melyeket a' szerentséltenségek között kiállani kénytelenített; azok a' kötélek, melyek a' Monárkhát a' magok alattvalóival, 's a' Polgárokat a' Polgárokkal össze tsatolják, szorosabban össze fonnaltattak. Az indulatoknak ily elkészítése után számos választó gyűlések össze hivatattak; ezekben mindenütt tsendesség és egygyesség uralkodtak; a' nemzeti szabad választások megbizonyították a' Király és népe között uralkodó egygyeséget; 's megbizonyították végezetre, hogy a' Felséged Uralkodó háza 's azon Constitúció eránt való igaz szívbéli szeretet, melyet nekünk Felséged adott, a' Frantziák szívében mélyen meggyökeresedett legyen. Igy nyilatkoztatták ki magokat

a' mi bátorságos állapotunknak 's állandó lábra lett állittatásunknak fundamentomaik 's kezességeik, és Felségednek valóssággal lehetett oka annak reménlésére, hogy az igazság' dolga nem soká a' megszokott útjára fog lépni. A' dalgok folyamataja 's az egésznek ebből következő állapotja megerősitenek hennünket azon reménységben, melyet a' Felséged' szájából hallottunk. A' Felséged' népei keservesen ugyan de halgatva alája adták magokat az 1815-ben November hónapban készült Kötéseknek. Minelutánna ök ezeknek betöltésén minden erejekkel rajta lettek volna; 's minelutánna a' szerentséltlen esztendők ezen kötések' feltételeiknek nyilván kifejezetett keménységét véghetetlen módon öregbítették: nem látszott hitelesnek előttünk, hogy ezek még sokkal nagyobbra üzött következéseket is foglalhattak legyen magokban. A' Felséged' hőtsességét megérteni és elő segíteni fogja az a' bétalással telyes Politika, mely által az Európai egyéb népek' sorsa kormányoztatik; a' véghetetlen temérdekségü áldozatoknak, igazsággal megegyező határok fognak tétettetni; a' mi vidékeinknek elfoglalva lejendő tartattásokra rendeltetett időszakasz meg fog rövidítettetni, 's ezen vidékek végezetre meg fognak szabadítottatni. Ekkor, és tsak is ekkor fog Frantziaország a' békességnek gyümölcseivel élhetni; ekkor fogja osztán magát az ő *Creditje* megerősíteni; ekkor fog belső boldogsága életre kapni, 's a' nemzetek között a' maga rangjára fellépni. A' Constitúciónak valósságos lelke, 's ő, a' nemzeti hetsület' beszéltek azon nyilatkoztatásokban, melyeket Felséged' előttünk azon törvényjovalásra nézve tett, mely a' Felséged' parantsolatjából a' rekrutázás eránt készítetett. Király! Felségednek minden alattvalói örömmel követik azon Monarkha által lett meghivattatást, a' ki ily nagy mértékben Frantzia; semmi sem fog igen

drága lenni, a' mi a' F.ged' Koronaja' 's a' haza' méltóságának 's függetlenségének bátorságba való helyheztelésére szolgálhat. A' költségnek nevekedését, melyet ezen törvénynek végrehajtása okozhat 's azok a' váratlan költségek, mellyeket a' Státus' kintsének tenni kell, egy részint ki fognak azon kiméllések systemája által pótoltatni, mellyet Felsőged követ, 's a' mellyet az idő' mostoha körülállásai inkább inkább, mint parantsoló kötelességet megkivánnak. A' Követek' kamarája mindenkor osztozott Felsőgeddel a' Frantzia Szentegyház' helyreállítatására törekedő buzgóságban; már előbbeni üléseiben is gondoskodott azon, hogy ennek oly segedelmek szerzettessenek, mellyeknek bölts felosztatása által a' vallás' szolgainak betsületes élelem adattassék. Azon új törvények, mellyek felől nekünk Felsőged mostan hírt tett, a' Constitutzión, a' mi már fennálló törvényeinken, és régi szahadságainkon fundáltatván, tartós egygyességet fognak megfundálni a' Szentegyház 's a' Státus' között. Ennek oltalmazása 's egy kegyes és megvilágosodott Királynak méltósága alatt, mint historiknak legfényesebb idejében tselekedett, conekutatánna is törvényeink és szabadságaink oltalmazójának fogja magát bizonyítani a' Frantzia Papság. A' szentségnek és tudománynak a' megvilágosodásnak 's a' nagy kegyességek szerentsés összsztatolása által, ismét ő fog Fr. ország betsülete 's a' Kereszténység' tsudalkozása lenni. A' Státus' Religiója javára hozattandó törvények az egyéb istenitizteletek' gyakorlásának, mellyeknek jusaik már megmásolhatatlanul megfundáltatra vegynak, semmi kárt nem fognak okozni. A' vallásnak boldogító befolyásához a' nemzeti neveltetés 's meghatározott fundamentomokon épült tanittatás is hozzájárulnak; ezek az ifjúságba Fejedelemjek eránt szeretet, a' törvények eránt engedelmességet, 's a' polgári kötelességek

betöltésére törekedő buzgóságot tsepetnek-be, 's a' F.ged' Országlásának jótéményeit a' jövő időkre kiterjesztik. Azon jó felől való meggyőződésben, melynek a' F.ged' szíve a' kútfeje, elmondhatja F.ged, hogy: *En érzem, hogy engem szeret az én népem.* Szerentsés nemzet az, melynek Királya, magáról, közönséges meggyőzéssel ily bizonyágot tehet! Igen is, úgy vagyom; F.gedet a' maga népe szeretete környékezi, 's ennek F.ged eránt való bizodalma azon mérték szerént nevekedik, a' melyben F.ged bizodalmat mutat ő eránta. Ez a' költsönös bizodalom naponként szívesebbé lévén, nagyobb erőt ad a' F.ged' Országlásának, mint a' milyen az időveljáró 's némelykor tsak a' körülállások által parantsoltató törvényekből származik; e' fogja haszas szerentséllenségeinknek utolsó nyomait eltörteni. Király! Ajándékozzon az ég, vesztésünk kipótolására 's ohajtásaink telyesítésére, nem soká mind a' F.ged országló páltzájának mind jusainak újörököt, mint Országunk' ditsőségének 's boldogságának zálogát. A' Felsőged' egygyik fija, ki olly méltó a' F.ged' nevére, beútozta tartományainkat, mindenütt az egygyességet 's békességet hintezvén-el. Részes ez a' Printz Királya' meglegedésének kifejeztetésével egygyütt a' nemzeti háladatosság' kifejeztetésének is; a' mi szabadságunkat és intézeteinket fenntartó lélek az, kit a' Frantziák a' Felsőged' Hertzegunokájában áldanak és tisztelnek.“

* * *

Folytatása a' Pápa ö Szentsége, és a' Bavariai Király ö Felsőge között felállított Concordatának.

A' Monachiumi 's Freisingeni Érseknek az Augsburgi, Passaui, és Régensburgi Püspöki megyék alá rendeltetnek, úgy hogy az utolsónak Metropolitai tulajdonsága előre eltöröltetik, a' Passaui most élő Püspök pedig tsak ma-

gára nézve élhet hóltanapjáig a kivételnek privilegiumával. — A *Bambergi* Püspöki Megye, Metropoliszi Szék' méltóságára emeltetik, és a *Würtzburgi*, *Eichstädti*, és *Speieri* Püspöki Megyék rendeltetnek alája. — A' különben a' *Maintzi* most a' *Regensburgi* Püspöki Megyéhez tartozó *Aschaffenburg* Vidéke, és a' *Fuldi* Megyének Bavariában eső része a' *Würtzburgi* Megyéhez, — a' *Konstantzai* Megyének Bavariában fekvő része, a' *Kempteni* kivétel alatt lévő Vidékekkel egyetemben az *Augsburgi* Megyéhez, — hasonlóképpen a' *Salzburgi* Megyének Bavariában eső része, és a' *Berchtesgadeni* kivétel alatt lévő Prépostságnak vidéke részszerént a' *Passau*, részszerént a' *Monachumi* Megyéhez kaptoltatnak. A' *Chinseei* Megyének eltörlése után, ezen utolsóhoz fog ez is ragasztatni. Minden Megyének új határai egyenként kifognak különösen szabadni a' szükséghez képest.

III) Tzikhely. A' Metropoliszi Székek Káptalanjaiknak két Dignitariusaik, t. i. egy Prepostjok, és egy Decanusok. ezenkívül tíz Kanonokjaik, — a' Püspöki Megyék' Káptalányaiknak ugyan annyi Dignitariusaik, hanem tsak 8 Kanonokjaik fognak lenni. E' mellett mind a' két réndbéli Káptalanoknak legalább 6 Praebendansaik, vagy Vicariusaik lesznek. Ha pedig akár új Fundatziók, akár jószágszaporítás által ezen Megyéknek jövedelmeik annyira nevelkednének, hogy több Praebendákat is lehetne felállítani: a' Kanonokoknak és Vicariusoknak száma ekkor ahoz képest fog neveltetni. — Mind egyik Káptalanban az Érsekek, és Püspökök a' Tridenti Zsinat' rendszabásához képest ki fognak a' Kanonokok közzül kettőt nevezni, kik közzül egyik Theologusi, a' másik pedig Poenitentiarusi hivatalt viseljen. — Minden Dignitariusok Kanonokok, a' Khoruson való szolgálaton kívül, még úgy is szolgálnak az Ér-

sekeknek és Püspököknek, mint meg annyi Tanácsosok, a' Megyék' kormányozásában. De szabadságokban áll az Érsekeknek és Püspököknek azokat más hivatalos foglalatosságokra is alkalmaztatni szabad tetszésük szerént. Nem különben kiszabhatják a' Vicariusoknak is kötelességeiket. — Mindazáltal ő Felsége a' Király a' Generalis Vicariusoknak 500, — a' Püspöki Titoknokoknak pedig 200 forintokat fog esztendőnként adatni.

IV) Tzik. Az Érseki, és Püspöki Székek' jövedelmei fekvő jószágokon fundaltatnak, mellyek az Érsekeknek és Püspököknek szabad igazgatásra által adatnak. Hasonló jószágokkal és jussal bírnak a' Metropoliszi és Cathedralis Megyék' Káptalanjai, úgy szinte az ezen Megyéknél szolgáló Vicariusok, és Praebendariusok is.

Az esztendőnként való papi jövedelmek e' következő módon szabadtatni, minden terheket azonban már ezekből levonván, úgy hogy ezt tiszta jövedelemnek lehet tartani: a' *Monachiumi Dioecesis*ben az Érsekek jövedelme meg 20,000 forintra; a' Préposté 4000-re; a' Decanusé 4000-re; az öt öregebb Kanonokoké 2000-re; az öt ifjabbaké 1600-ra; a' 3 idősebb Vicariusoké 800-ra; a' 3 ifjabbaké 600-ra; — a' *Bambergi Dioecesis*ben ugyan azoknak e' következő rendel: 15,000; 3,500; 3,500; 1,800; 1,400; 800; 600; az *Augsburgi*, *Regensburgi*, és *Würtzburgi* Püspöki Megyékben mind egyik Püspöknek jövedelme 10,000 ftból; Préposté 3,000-ból; Decanusé 3000-ból; 4 éltesebb Kanonokoké 1,600-ból; 4 ifjabbaké 1,400-ból; 3 idősebb Vicariusoké 800-ból, 3 ifjabbaké 600-ból; a' *Passau*, *Eichstädti*, és *Speieri* Püspöki Megyékben ugyan azoknak e' következő számváltozással: 8000; 2500; 2500, 1600; 1400; 800; 600. Ezen summáknak mindég így, és minden tson-

Bitás nélkül kell maradni, és azokat a' jószágokat vagy fundusokat, melyekből ezek folynak, sem eladni, sem pénzbeli fizetéssé változtatni nem lehet. Ha valamelyik az előszámlált papihivatalok közül megüresül, az azokat, illető summákat a' Megye húzza, és teszi-el. Ezenfellyül mind az Érsekeknek és Püspököknek, mind egyéb papi Méltóságoknak, korosabb Kanonokoknak, és Vicariusoknak méltóságjokhoz illő lakás jeleltetik ki. Ő Felsége a' Király, az Érseki és Püspöki Udvar, a' Káptalan, és Archivum számára alkalmas házat fog rendelni. Mind ezeknek eligazítására mind a' két egygyező Felek 3, vagy legfellyebb 6 hónapok elforgása alatt Biztosokat fognak ki nevezni, kiknek írásban felteendő végalkujokat Ő Felsége a' Király 3 párokban ki fogja annak rendje és módja szerint adatni, melyek közzül egygyik a' Királyi Laveles-Tár, másik az Apostoli Nuntzius, a' harmadik az illető Megye Archivuma számára való lesz. Más egyéb hasznok a' hol, és a' mint vagynak, — ott, és azonképpen megmaradnak. A' Speyeri Dioecesisre nézve, minthogy annak ez idő szerént fekvő jószága nintsen, ideig óráig Ő Felsége ilyen rendelést tesz a' fizetés dolgában. Rendel t. i. esztendőnként a' Püspöknek 6000; Prépostnak 1,500, Decanusnak 1500; az öt Kanonokoknak 1000; a' 6 Vicariusoknak 600 forintokat. Végre minden fundusok, ingó vagy ingatlan jószágok, melyekkel a' Megyék, vagy azoknak fabrikája bírnak jelenlévő állapotjokban megtartatnak, és ha a' belőlök jövő hasznai a' külömbféle kiadá-

sokra elegendő nem lenne, Ő Felsége ezeket fedezni fogja.

V) Tzik. A' melly Püspöki Seminariumok most vagynak azok tovább is tartassanak-feun; a' hol pedig nintsenek, ott azoknak felállításáról gondoskodni kell. Az ilyen Intézetekbe pedig tsak olyan Ifjakat kell bevenni, és az olyanoknak formálásáról kell gondoskodni, kiket az Érsekek, és Püspökök erre nézve érdemeseknek itélnék, külömben is ezen Seminariumoknak Kormányozása egyenesen az Érsekektől és Püspököktől függvén. Ezen Seminariumoknak Igazgatóit, és Professorait is az Érsekek, és Püspökök nevezik-meg, úgy szinte azok távoztatják azokat el is, valahányszor az szükségesnek és hasznosnak ítéltetik. És mivel a' Püspököknek kötelességek a' hit, és erköltsiség dolgában őrteni állani: tehát ezen tekintetben az Oskolákra nézve is semmi akadály által nem gátoltatnak-meg ezen hivatalos kötelességekben.

VI) Tzik. — Ő Felsége a' Király az Érsekkel és Püspökökkel egyesített tanátskozása után egy elegendő fundusbeli jövedelemmel megajándékozott házat fog kimutatni a' betegségek, vagy öregségek miatt többé nem szolgálható Papoknak számára.

VII) Tzikkely. Ezenkívül Ő Felsége mind a' két nemen lévő egynehány Klastromokat, a' Szent Székkel egyetértvén, illendő jövedelmekkel vissza fog állítani, az Ifjuságnak a' Vallásban, és tudományokban való oktatására, és az Egyházi szolgálat segítségére, vagy a' betegeknek gyámolítására. (A' löbbi kövölkezik).

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Dec. 2-ik napján 300 $\frac{1}{2}$ — 3-dikán 297 $\frac{1}{2}$ — 4-dikén 297 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Azon *Pesti* tudósításhoz, mellyet a' közelébbi M. Kurir toldalékjában két tudós férjfiainknak megtiszteltetéséről 's megjutalmaztatásokról kiadtunk, örömmel hozzá foglaljuk most még e' következőt: —

Ns. Magyar Nemzetünknek ezen fényes innepe alkalmával, 's azután való napokon egy nagy tudományú Magyar Mánás legelőször esmérvén - meg személyesen, a' legelső 1815 - dik esztendőről megtiszteltetett tudós Hazánkfiát Ts. Kis Szántói *Pethe Ferentz* urat Ns. Szabolcs Vármegye Tábla Biráját, és kitánuván ennek szélesen kiterjedett Mezei Gazdasági tapasztalásain kívül azt is, mely sok hasznos munkákat bortsátott légyen ki — anyai nyelvünkön világ elcibe, tehát a' nevezetlen Nagy lelkű Mánás, azon érdemes Hazánkfiának közönséges megjutalmaztatását, kettős jutalommal tetézte maga részéről az által, hogy néki egy Anglus *arany órát* és egy aranyozott *ezüst piksist* küldött meglegedése örökjeléül.

Rhédéről November 10-dikén. — A' Rhédei Reformata Szent Ekklezsia új Templomot építvén, annak felszentelése November' 9-dikén ment véghez. Jelen voltak ezen az Egyházi Renden lévőkön kívül, sok Uraságok, és ezen Ekklezsia örömében részt vevő idegenek. A' szentelő Predikáziót tartotta Fő Tisztelendő Gen. Notarius *Tóth Ferentz* úr 1 Mos: 28: 17 versét vévén-fel Textusul, — mellyben a' Templomok, mint a' Status' közönséges épületei 's a' t. úgy íratkale. Az egész Predikázió azzal a' szép, eleven, és érző stilussal, és aktzióval volt előadva, melly ezen Magyar Oratorunknak tulajdona. A' másik Predikáziót a' helybeli Predikátor Tiszt. *Pethő 'Sigmond* úr tartotta, Textusul vévén-fel Tsél: 17: 24, 25 verseit, — a' ki hasonló kedvességgel minelutánna azt előadta volna, hogy az Isten kézzel tsinált-

Templomban nem lakhatik, utóbb ezen Templom építése környüülésait írta-le. Az úri Sz. Vatsorát maga Fő tiszt. Superintendens *Tóth József* úr osztotta a' jelen volt Egyházi Szolgáknak, a' Népnak pedig más Egyházi szolgák. Keresztelő, és három Eskéttető is volt. A' Pápai Collegiumbeli *Togatus* Deákok pedig igen szép harmóniás énekléssel díszítették ez innepet.

H i r d e t m é n y

Egy nagy Ezüst asztali-edénynek elkötyavelyélléséről.

A' Nagy Méltóságú Udvari Magyar Kamarának felsőbb parantsolatnak következésébe közben költt rendelése szerint, a' jövő Szent-József-napi Pesti vásárnak alkalmatosságával, úgy mint a' közelgető 1818 - dik esztendőben csendő Mártius hónapnak 12 - dik napján, reggeli 9 órakor a' Pesti Királyi Harmintzad - házban, néhai Nagy - Méltóságú Gróf *Kollonich László* Kalotsai Érseknek asztali nagy-ezüst-készületteye kötyavetye által a' többet ígérőknek, a' kész árnak tüsténti letétele mellett el fog adattatni.

Ezen tiszta ezüsten mintegy hatod-fél mázsát nyomó asztali készület, a' közelebről esmérőknek köz-értelmek szerint a' legszebb, leg-ékesebb, leg-pompásabb, és szembetünőbt, mellyet Hazánkban láthatni; és noha eredetikeppen tsak harmintzhat személyekre készítettett, azonban negyvenkét, sőt negyvennyoltz személyekre is elegendő; mennél fogvást hozzá 48 evő - kés, villa, és kanalak; és a' Csemegéhez 42 portzellán markolatú ezüst-élű-kések, és egyéb hozzávalók tartoznak.

Az első asztali fel-készítettés, vagy is fogás hat felettébb nagy Tál-allyaiból (Plateaux) áll, mellyekre szintannyi, részszerént gömbölyü, részszerént tojás-kerékü medentzék tétetnek; a' többi ido

tartozandó hasonlóképpen majd gömbölyű, majd tojás-kerekű, majd három, és négy szegletű Tálak, mind ezüst fedel-
lekkel, mellyekkel az ételek béhorittat-
nak, vannak felékesítve. Az asztalnak
négy szegletére pedig mégannyi nagy
ezüst-hűtő-edények tartoznak. Mind ezek
felemelt (en bas relief) metzsett mű-
vel, a' tálak, és tányérok pedig szinte
metzsett munkáji karimákkal díszesked-
nek; azon felemelt metzzésű ékességei
az edényeknek nem forrasztva, vagy sze-
gezve, hanem finom srofokkal belűrül
lévén oda szerkeztetve, és ennél fogva
egymástól elszedetethetvén a' tisztítást
felette könnyebbitik.

Többnyire ajánlhattya ezen egész
asztali edényt azon környülállás is; hogy
minden darabnak hátulján tsupán két egy-
gyes betű, ugymint a' hajdani Tulajdo-
nos nevének eleje az az L. K. vagyon
kivésve, mellyeket kiemésztetni, vagy az
edényeknek felső részére újabb Jegyeket
vésetni lehet; ajánlásul szolgálván egyéb-
eránt az is; hogy minden darabnak ne-
hézsége a' leg-kissebb mértékig szinte a'
hátsó részén fel vagyon jegyezve, 's
beléje metzve.

Ezen egész asztali ékességhez tarto-
zó megvasaltt, és belső készülékekkel e'
végre alkalmaztatott hat nagy Ládák a'
Vévőnek ingyen fognak által engedtetni.

Azok, a' kik a' kótyavetyéllésben
részt venni akarnak, az e' végre kiren-
deltt Biztosnak kezéhez 2000 forint pen-
gő-pénzt, vagy 6000 forintokat Váltó-
Czédulákban Bánat-pénz gyanánt letenni
kötelessék, melly summa a' kótyavetye,
és az ebbéli Jegyző-Könyvnek aláírása
után a' Vévőnek a' fizettendő egész árba
bé fog számíttatni, a' más többet ígérők-
nek pedig azonnal viszsza adattatni.

Nagyobb bátorság' okáért az első
kiáltás tsak egy Latnak pengő-pénzben
számláltt árával fog történni, eunek men-
nyisége pedig annyira fog határozatni,

a' mennyit a' Császári, és Királyi ara-
nyot, és ezüstöt Béváltó Tisztség egy
Latért a' nyers, és tsupán a' béolvaszla-
ra szolgáló ezüstért kész lészen ajánlani;
erről pedig az említett Tisztségnek írott
ki-nyilatkoztatása, azokkal, a' kik kótya-
vetyélni szándékoznak közöletetni fog. Ezen
árszabástól kezdvén, fog a' kótyavetyélés
garasokra, és krajtzárookra (mindenkor
pengő-pénzt értvén) olly intézettel foly-
tattatni, hogy a' nyers értnek belső ér-
tékén fellül, a' felettébb díszes, és köl-
tséges minnek jutalma is, az Érseki ha-
gyománynak gyarapíttására mentül in-
kább nevededjen.

Vége lévén a' Kótyavetyének, egy
Császári, Királyi Pénzverő Hivatalbéli
Tiszt által fel-mérettetik az egész ezüst
a' Vévőnek jelenlétében, és azon egy lat-
nak fel-ígért leg-nagyobb ára szerint az
egész nehézségtől járandó summa meg
fog határozatni, a' mellyet is a' Vevő
akár egészen, akár rész szerént, vagy
pengő-pénzben, vagy ennek akkori Bétsi-
betse után (vagy is az ugy nevezett Cur-
sus szerint) számíttandó Váltó-Czédulák-
ban legfellyebb 8 napoknak elfolyása alatt
leszietni okvetetlenül tartozik, és ennél
fogva addig az ekkép' megvásárlott ezüst
kezéhez sem szolgáltatathatik.

Az elől-számláltt kötelezésekre haju-
ló, és alkalmas Vevő, a' kótyavetye
előtt egynéhány napokkal a' Pesti Har-
mintzad-háznál ezen ezüst-kezületet meg
tekintheti; ha pedig addig is valamely
vevő szándékkal bíró, 's ne talántán ut-
ban lévő Uraságoknak, vagy Kereskedők-
nek a' meg szemlélésre kedvek lenne, a'
Nagy Méltóságú Magyar Kamarának Elöl-
ülői Kantzellariájában tcendő jelentés mel-
lett a' Fő-Fizető Hivatalban alkalmaso-
got nyerhetnek annak megtekintésére;
azonban hogy szinte ezen Hivatal egyébb
tishti foglalatosságaikban ne akadályozta-
hasson, a' tsupa kívántsíságnak hely nem
adattatik.